

льних заходів, досконаліших методик застосування різноманітних форм і видів контролю, а також професійного

вдосконалення знань працівників контрольних органів.

Література:

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI.
2. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26 січня 1993 р. № 2939-XII.
3. Закон України «Про Рахункову палату» від 11 липня 1996 р. № 315/96-ВР.
4. Бровкіна Н.Д. Основы финансового контроля: учеб. пособие / Н.Д. Бровкіна; под. ред. М.В. Мельник. – М.: Магістр, 2011. – 384 с.
5. Мярковський А.І. Антикризове управління державними фінансами: питання стратегії та ефективних рішень / А.І. Мярковський // Фінанси України. – 2012. – № 12 (205). – С. 7–23.
6. Класики теорії державного управління: американська школа / А.Х. Шафритц. – М.: МГУ, 2003. – 800 с.

**Боднар Діана Юрїївна, заступник начальника управління економіки
Свялявської районної державної адміністрації**

ТЕОРЕТИКО-КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Розвиток державності України в сучасних умовах потребує збалансування загальнодержавних і місцевих повноважень влади, становлення місцевого самоврядування та формування власної фінансової бази регіонів, яка б створювала умови для їх соціально-економічного розвитку.

Тому саме місцевим бюджетам, як основній фінансовій базі органів місцевого самоврядування, належать особливе місце в бюджетній системі нашої держави. Важлива роль відводиться місцевим бюджетам і у соціально-економічному розвитку території, адже саме з місцевих бюджетів здійснюється фінансування закладів освіти, культури, охорони здоров'я населення, засобів масової інформації; також фінансуються різноманітні молодіжні програми, видатки по упорядкуванню населених пунктів.

Виникнення місцевих бюджетів на теренах сучасної України пов'язано із становленням інституту місцевого самоврядування, яке остаточно організаційно сформувалося наприкінці XIX ст. [1, с. 77].

Як організаційна форма мобілізації доходів і здійснення витрат місцевими органами самоврядування, місцеві бюджети – це балансові розрахунки, які відповідають вимогам складання балансів, тобто вони мають доходну й витратну частини, в їх основі покладено принципи збалансування тощо. Тому можна сказати, що місцеві бюджети – це балансові розрахунки доходів і витрат, які мобілізуються й витрачаються на відповідній території.

Щодо визначення поняття «місцеві бюджети», в економічній літературі немає єдиної думки. На думку О.Д. Василика, місцеві бюджети – це зба-

лансовані розрахунки доходів і витрат, які мобілізуються і витрачаються на відповідній території [2, с. 181].

На думку К.В. Павлюк, економічна сутність місцевих бюджетів виявляється у формуванні грошових фондів, які є фінансовим забезпеченням діяльності місцевих рад, та використанні цих фондів на фінансування, утримання й розвиток соціальної інфраструктури, місцевого господарства тощо. Тобто місцеві бюджети – це фонди фінансових ресурсів, призначені для реалізації завдань і функцій, покладених на органи місцевого самоврядування. Як складова бюджетної системи держави і основа фінансової бази діяльності органів місцевого самоврядування, місцеві бюджети забезпечують необхідними коштами фінансування економічного й соціального розвитку, що здійснюються органами влади й управління на відповідній території [3, с. 24].

В.М. Федосов визначає місцеві бюджети як «обумовлену адміністративно-територіальним поділом і бюджетним устроєм частину економічних відносин у суспільстві, пов'язаних її формуванням, розподілом і використанням фондів грошових коштів, призначених

для задоволення суспільних потреб» [4, с. 16].

Таким чином, різні підходи до трактування поняття «місцевий бюджет», в свою чергу позначається на визначенні ролі місцевих бюджетів у фінансовій системі держави. Різні погляди щодо сутності поняття «місцевого бюджету» дозволяє нам охарактеризувати їх як сукупність економічних відносин, що сприяють територіальному перерозподілу національного доходу країни та забезпечують створення фінансової бази відповідних територіальних громад [1, с. 81].

Отже, місцевий бюджет відіграє важливу роль, впливаючи на стан місцевої економіки. Розміри місцевого бюджету, величина податкового навантаження і структура бюджетних витрат певним чином впливають на динаміку виробництва, тенденцію зайнятості і загалом соціально-економічний стан відповідної території. Через податки, податкові пільги, обсяги та напрями видатків місцевих бюджетів здійснюється їх стимулююча функція. Таким чином створюються сприятливі умови для розвитку місцевої інфраструктури, а також тих галузей, які мають вирішальне значення для задоволення потреб населення.

Література:

1. Іщук Л.І. Самостійність місцевих бюджетів: стан, проблеми та шляхи зміцнення / Л.І. Іщук, Т.В. Сеньків // Економічний форум. – 2012. – № 1. – С. 77–86.
2. Василик О.Д. Теорія фінансів: підруч. / О.Д. Василик. – К.: НІОС, 2001. – 416 с.
3. Павлюк К.В. Формування доходів місцевих бюджетів / К.В. Павлюк // Фінанси України. – 2006. – № 4. – С. 24–37.
4. Бюджетний менеджмент: підруч. / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін. – К.: КНЕУ. – 2004. – 864 с.